

Фінанси, банківська справа та страхування

УДК 336.227.2.025

Носенко Дмитро Вадимович

*аспірант кафедри фінансів, банківської справи та страхування
Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна*

Nosenko Dmytro

Postgraduate Student of the Department of Finance, Banking and Insurance

V.N. Karazin Kharkiv National University

ORCID: 0000-0001-6524-782X

**АГРЕСИВНЕ ПОДАТКОВЕ СТРУКТУРУВАННЯ З ЗАЛУЧЕННЯМ
ФІСКАЛЬНО ПРОЗОРИХ ОСІБ ЯК ЗАГРОЗА СУВЕРЕННОСТІ
НАЦІОНАЛЬНИХ ПОДАТКОВИХ НАДХОДЖЕНЬ
AGGRESSIVE TAX STRUCTURING INVOLVING FISCALLY
TRANSPARENT ENTITIES AS A THREAT TO THE SOVEREIGNTY OF
NATIONAL TAX REVENUES**

***Анотація.** Метою дослідження є визначення поточного статусу фіскально прозорих осіб або «наскрізних» організацій (fiscally transparent entities або flow-through entities) у податковому законодавстві України, виявлення транскордонних структур з залученням таких осіб, що чинять потенційну загрозу для суверенності національних податкових надходжень та формування пропозиції щодо елімінації таких загроз.*

На виконання зазначеної мети автором було висунуто пріоритетні задачі, а саме проведення аналізу податкового законодавства України на предмет визначеності податкового та правового статусу фіскально прозорих осіб або «наскрізних» організацій з точки зору української

податкової системи, побудова моделі агресивного податкового структурування міжнародної групи компаній з залученням таких осіб, з подальшим виявленням ключових загроз для суверенності національних податкових надходжень, а також формуванням рекомендацій для їх елімінації.

Під час дослідження автором виявлено, що податкова система України містить обмежений інструментарій щодо регулювання транскордонних операцій між вітчизняними юридичними особами та іноземними фіскально прозорими особами або «наскрізними» організаціями. При цьому, податкове законодавство України не містить спеціального порядку обліку та оподаткування доходів отриманих через таких осіб або організацій.

Автором виявлено, що контроль за транскордонними транзакціями з залученням фіскально прозорих осіб або «наскрізних» організацій в податковій системі України обмежено здійснюється крізь призму двох концепцій міжнародного податкового законодавства, а саме трансфертного ціноутворення та контрольованих іноземних компаній.

Контроль за трансфертним ціноутворенням в операціях з залученням фіскально прозорих осіб або «наскрізних» організацій спрямований на коректне визначення платниками податків (резидентами України) об'єкту оподаткування податком на прибуток підприємств. В свою чергу, контроль за контрольованими іноземними компаніями, в якості яких можуть виступати фіскально прозорі особи або «наскрізні» організацій, спрямований на протидію штучному накопиченню пасивних прибутків за кордоном.

В якості ключової невизначеності щодо статусу фіскально прозорих осіб або «наскрізних» організацій автором виявлено, що податкове законодавство України не надає оцінку статусу таких осіб або організацій як податкових резидентів іноземних юрисдикцій, що створює суттєві

можливості до подвійного неоподаткування структур за участю таких осіб або організацій.

В межах проведеного дослідження автором розроблено модель агресивного податкового структурування міжнародної групи компаній з залученням фіскально прозорих осіб або «наскрізних» організацій. Зазначена модель демонструє можливість зниження ефективної ставки оподаткування до 0% шляхом подвійного неоподаткування структур з залученням фіскально прозорих осіб або «наскрізних» організацій, що призводить до розмивання оподаткованої бази й виведення прибутку з-під оподаткування, а також чинить загрозу суверенності податкових надходжень України.

Автором запропоновано шляхи елімінації зазначених загроз завдяки відмові від концепції звільнення контрольованих іноземних компаній (в тому числі фіскально прозорих осіб або «наскрізних» організацій) від оподаткування на підставі території (юрисдикції) реєстрації на користь концепції території (юрисдикції) податкової резидентності.

Автор приходить до висновку, що отримані результати дослідження можуть бути використані для розробки комплексного механізму регулювання транскордонних операцій та моделей податкового структурування з залученням фіскально прозорих осіб або «наскрізних» організацій як складова частина боротьби з розмиванням оподаткованої бази й виведенням прибутку з-під оподаткування.

Ключові слова: фіскально прозорі особи, «наскрізні» організації, BEPS, контрольовані іноземні компанії, суверенність податкових надходжень, конвенція про уникнення подвійного оподаткування.

Summary. The purpose of the research is to determine the current status of fiscally transparent entities or «flow-through» organizations in the tax legislation of

Ukraine, to identify cross-border structures involving such entities that pose a potential threat to the sovereignty of national tax revenues, and to formulate suggestions for eliminating such threats.

To achieve the stated goal, the author set priority tasks, namely: conducting an analysis of the tax legislation of Ukraine regarding the clarity of the tax and legal status of fiscally transparent entities or «flow-through» organizations from the perspective of the Ukrainian tax system, constructing a model of aggressive tax structuring of an international group of companies involving such entities, subsequently identifying key threats to the sovereignty of national tax revenues, and also formulating recommendations for their elimination.

During the research, the author found that the tax system of Ukraine contains a limited toolkit for regulating cross-border transactions between domestic legal entities and foreign fiscally transparent entities or «flow-through» organizations. Meanwhile, the tax legislation of Ukraine does not contain a special procedure for accounting and taxation of income received through such entities or organizations.

The author discovered that the control over cross-border transactions involving fiscally transparent entities or «flow-through» organizations in the Ukrainian tax system is primarily implemented through the prism of two concepts of international tax legislation, namely transfer pricing and controlled foreign companies.

Control over transfer pricing in transactions involving fiscally transparent entities or «flow-through» organizations is aimed at correctly determining the tax base by taxpayers (residents of Ukraine) for the corporate income tax purposes. On the other hand, the control over controlled foreign companies, which can be represented by fiscally transparent entities or «flow-through» organizations, is aimed at countering the artificial accumulation of passive profits abroad.

As a key uncertainty regarding the status of fiscally transparent entities or «flow-through» organizations, the author identified that the tax legislation of Ukraine does not assess the status of such entities or organizations as tax residents of foreign jurisdictions, which creates significant opportunities for double non-taxation of structures involving such entities or organizations.

Within the framework of the research conducted, the author developed a model of aggressive tax structuring of an international group of companies involving fiscally transparent entities or «flow-through» organizations. The mentioned model demonstrates the possibility of reducing the effective tax rate to 0% through double non-taxation of structures involving fiscally transparent entities or «flow-through» organizations, leading to the taxable base erosion and profit shifting, as well as posing a threat to the tax revenue sovereignty of Ukraine.

The author proposed ways to eliminate the mentioned threats by abandoning the concept of exempting controlled foreign companies (including fiscally transparent entities or «flow-through» organizations) from taxation based on the territory (jurisdiction) of registration in favor of the concept of the territory (jurisdiction) of tax residency.

The author concludes that the research findings can be used to develop a comprehensive mechanism for regulating cross-border transactions and tax structuring models involving fiscally transparent entities or «flow-through» organizations as an integral part of combating the taxable base erosion and profit shifting.

Key words: *fiscally transparent entities, «flow-through» organizations, BEPS, controlled foreign companies, sovereignty of tax revenues, double tax treaty.*

Постановка проблеми. *Історично, фіскально прозорі особи або «наскрізні» організації (fiscally transparent entities або flow-through entities, далі*

– «FTE») виникли як реакція на виклики подвійного оподаткування. У той час як корпорації оподатковуються двічі (на корпоративному рівні та на рівні бенефіціарних власників під час розподілу дивідендів), FTE пропонують оподаткування виключно на рівні бенефіціарних власників, ігноруючи FTE для цілей оподаткування.

Проте, світовий рух до глобалізації та інтеграції, розширення кількості юрисдикцій у яких здійснюють господарську діяльність міжнародні групи компаній, а також нарощування обсягу транскордонних операції між пов'язаними особами, призвели до використання FTE в якості інструменту агресивного податкового планування, що чинить загрозу суверенності національних податкових надходжень країн, що не здійснюють регулювання операцій з FTE та/або не мають чіткого визначення статусу FTE у власному податковому законодавстві.

На сьогоднішній день податкова система України дуже обмежено та опосередковано регулює транскордонні операції між вітчизняними юридичними особами та іноземними FTE, що, в свою чергу, може призводити до розмиванням оподаткованої бази й виведенням прибутку з-під оподаткування (Base erosion and Profit Shifting, далі – «BEPS»). Окрім іншого, відсутність у національному податковому законодавстві будь-яких аналогів FTE та нечіткість їх статусу з точки зору податкової системи України створює практичні невизначеності для платників податків, зокрема щодо застосування положень міжнародних угод про уникнення подвійного оподаткування.

Враховуючи контекст євроінтеграції України та початок процесу гармонізації законодавства, в тому числі податкового, створення механізмів протидії агресивному транскордонному структуруванню міжнародних груп компаній з залученням FTE, а також подолання невизначеності статусу FTE –

є актуальною проблематикою, що потребує практичних кроків для забезпечення суверенності національних податкових надходжень.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Ухилення від оподаткування в контексті BEPS є суттєвою частиною міжнародного наукового дискурсу. В свою чергу, розробка даного питання на вітчизняному рівні носить обмежений характер.

Про значний рівень розробки теми іноземними дослідниками свідчить розгляд проблематики ухилення від оподаткування як проблеми сталого розвитку. Згідно дослідження Р. Берда і К. Девіса-Ноземака, розгляд явища ухилення від сплати податків як проблеми сталого розвитку допомагає більш широко та цілісно зрозуміти суспільних наслідки такого ухилення. У дослідженні робиться висновок, що поєднання принципів сталого розвитку з корпоративною соціальною відповідальністю може сприяти досягненню цілей зменшення випадків ухилення від оподаткування [1].

К. А. Клаузінг зазначає, що проблема BEPS здебільшого притаманна країнам з високими ставками корпоративного податку [2]. Цілком очікуваною є інтенція платників податків до переміщення бази оподаткування від країн з високою або прогресивною ставкою корпоративного податку до країн з відносно низькими ставками. Вартим уваги в даному випадку є те, що ставка корпоративного податку в Україні є порівняно низькою. Згідно з результатами дослідження *Corporate Tax Rates around the World*, середня світова ставка податку на прибуток підприємств, відповідно до аналізу ставок податку в 180 юрисдикціях, становить 23,37% [3]. В свою чергу, ставка податку на прибуток підприємств в Україні складає 18%. При цьому, явища BEPS все ще є притаманними для України, що викликає відповідну реакцію контролюючих органів до впровадження механізмів боротьби з ними.

Важливо зазначити, що результатом розгалуженості відповідного дискурсу є й критичний погляд на План протидії BEPS та роль ОЕСР/G20.

Т. Бюттнер та М. Тіманн зазначають, що реалізація Плану протидії BEPS носить характер поступових, проте не корінних змін. Враховуючи недосконалий процес погодження рекомендацій ОЕСР/G20 або навіть їх несумісність із принципами міжнародного оподаткування, поступові зміни додають складності та неузгодженості у сам процес боротьби з BEPS. Авторами зазначається, що зайняття ОЕСР/G20 провідної ролі у створенні методологічних засад щодо боротьби з BEPS більшою мірою спрямоване на підтримання авторитету організації. У подальшому таке позиціонування може призвести до протиріч під час трактування ключових принципів алокації вартості у публічному дискурсі [4].

При цьому, явище BEPS є цілком реальним для країн ОЕСР. У своєму дослідженні Ерік Дж. Бартельсман та Роел М. В. Дж. Бітсма наводять переконливі докази переміщення прибутку між юрисдикціями в залежності від рівня ставок корпоративного податку. Дослідники приходять до висновку, що одностороннє підвищення ставки корпоративного податку призводить до втрати значної кількості податкових надходжень через зменшення доходу, що декларується [5].

С. Барріос, Х. Хейзінга, Л. Лавен та Г. Нікодемус зазначають, що неоднорідність міжнародного податкового простору чинить суттєвий вплив на прийняття рішень міжнародними групами компаній щодо юрисдикцій у яких будуть створюватись дочірні компанії [6]. Таким чином, одним з центральних питань міжнародного структурування залишається загальне податкове навантаження на рівні міжнародної групи компаній як єдиного цілого, що, в свою чергу, може створювати BEPS наслідки на рівні окремих юрисдикцій.

К. А. Клаузінг також вказує, що в процесі транскордонного структурування, мотивація міжнародних груп компаній, здебільшого, пояснюється неоднорідністю міжнародного податкового простору [7].

А. Олександр, А. Де Віто, М. Джейкоб також наголошують, що суворіший податковий контроль та розширення спектру інструментів боротьби з ухиленням від оподаткування чинять позитивний вплив та обмежують стимули міжнародних груп компаній переміщувати прибуток до низькоподаткових юрисдикцій [8].

Під час проведення дослідження, в межах аналізу міжнародних практик ухилення від оподаткування та передових механізмів боротьби з BEPS, значна увага була приділена роботам таких дослідників як Дж. Х. Уайльд та Р. Дж. Уілсон, К. Джонс, Ю. Темурі, та А. Кобхем, М. Купер та К.Т.К. Нгуєн, Н. Рідель, М. Джейкоб, А. Елемес, Б. Блейлок та Ч. Спенс, Ф. Себеле-Мпофу, Е. Машірі та С. К. Шварц, Дж. Небус, Ю. Темурі, А. Ахмед, В. Перейра та К. Джонс, М. Стінглінг, А.-Р. Сміт, А. Сміт [9-18].

Особливу увагу було приділено дослідженню Амендолагін В., Де Паскаль Г., Фачілонго Н. щодо впливу впровадження правил про контрольовані іноземні компанії на забезпечення суверенності національних податкових надходжень [19].

Формулювання цілей статті. Метою статті є визначення поточного статусу FTE у податковому законодавстві України, виявлення транскордонних структур з залученням FTE, що чинять потенційну загрозу для суверенності національних податкових надходжень та формування пропозиції щодо елімінації таких загроз.

Виклад основного матеріалу.

1.1. Поточний статус FTE у податковому законодавстві України

До найбільш поширених FTE у міжнародному податковому просторі можна віднести:

- партнерства (звичайні, повні, обмежені, з обмеженою відповідальністю тощо).
- товариства та корпорації, які, в окремих юрисдикціях, не враховуються для цілей оподаткування (наприклад, «disregarded entities» в Сполучених Штатах Америки – Limited Liability Company та S Corporation).

Податкова система України містить обмежений інструментарій щодо регулювання транскордонних операції між вітчизняними юридичними особами та іноземними FTE.

Тільки у 2023 році Податковий кодекс України (далі – «ПКУ») було доповнено пп. 14.1.141² п. 14.1 ст. 14, що надає визначення партнерству [20]:

«партнерство – об'єднання двох або більше осіб, створене відповідно до законодавства іноземної юрисдикції на підставі або відповідно до договору для ведення діяльності з метою отримання прибутку або досягнення іншої спільної мети».

Також, FTE фігурують в контексті правил щодо контролю за трансфертним ціноутворенням та контрольованими іноземними компаніями.

Так, згідно з пп. г) пп. 39.2.1.1 пп. 39.2.1 п. 39.2 ст. 39 ПКУ, контрольованими операціями визнаються господарські операції, що здійснюються з нерезидентами, які не сплачують податок на прибуток (корпоративний податок), у тому числі з доходів, отриманих за межами держави реєстрації таких нерезидентів, та/або не є податковими резидентами держави, в якій вони зареєстровані як юридичні особи. Для цілей визначення таких нерезидентів, Постановою Кабінету Міністрів України № 480 від 04.07.2017 р. затверджено перелік організаційно-правових форм нерезидентів, які не сплачують податок на прибуток (корпоративний податок), у тому числі

податок з доходів, отриманих за межами держави реєстрації таких нерезидентів, та/або не є податковими резидентами держави, в якій вони зареєстровані як юридичні особи.

З-поміж 104 організаційно-правових форм нерезидентів у 27 країнах, 84 – це FTE [21]:

- 83 організаційно правові форми у 25 країнах – різні форми партнерств;
- 1 організаційно-правова форма у Сполучених Штатах Америки – Limited Liability Company.

В контексті контролю за контрольованими іноземними компаніями (далі – «КІК»), FTE, а саме партнерства, згадуються як один з вид утворень без статусу юридичної особи, що може вважатись КІК для контролера – резидента України. Відповідно до пп. 39².1.1 п. 39².1 ст. п. 39² ПКУ [20]:

*«У випадках, передбачених цією статтею, до контрольованої іноземної компанії може прирівнюватися іноземне утворення без статусу юридичної особи. Утворення без статусу юридичної особи можуть включати, зокрема, але не виключно, **партнерства**, трасти, фонди, інші установи та організації, створені на підставі правочину або закону іноземної держави (території).».*

Таким чином, ПКУ містить визначення одного з найбільш поширених видів FTE (партнерства). Контроль за транскордонними транзакціями з FTE здійснюється крізь призму двох концепцій міжнародного податкового законодавства:

1. Трансфертне ціноутворення. У разі досягнення вартісних критеріїв визначених ст. 39 ПКУ, господарські операції (здебільшого активні операції з реалізації (експорту) та/або придбання (імпорту) товарів/робіт/послуг) здійснені між партнерством та юридичною особою резидентом України будуть визнаватись контрольованими, що передбачає звітування про такі операції

контролюючому органу та підготовку обґрунтування відповідності умов здійснення таких господарських операцій принципу «витягнутої руки». Отже, даний аспект контролю спрямований на коректне визначення платниками податків (резидентами України) об'єкту оподаткування податком на прибуток підприємств та протидію BEPS.

2. **Контрольовані іноземні компанії.** У разі досягнення вартісних критеріїв визначених ст. 39² ПКУ та накопичення КІК (щодо якої контролером виступає українська юридична особа) пасивних прибутків без їх подальшого оподаткування (за ефективною ставкою, не меншою за ставку податку на прибуток підприємств в Україні) у юрисдикції реєстрації та/або без розподілу на користь контролера, такі пасивні прибутки будуть включені в оподатковуваний прибуток контролера (резидента України). Отже, даний аспект контролю спрямований на протидію штучному накопиченню пасивних прибутків за кордоном та BEPS.

Проте, ПКУ не надає оцінку статусу FTE як податкового резидента іноземних юрисдикцій, що створює суттєві можливості до подвійного неоподаткування структур за участю FTE.

Згідно з пп. 39².4.1 п. 39².4 ст. 39² ПКУ [20]:

*«Скоригований прибуток контрольованої іноземної компанії не підлягає включенню до загального оподаткованого доходу, **не є об'єктом оподаткування податком на прибуток підприємств** контролюючої особи у разі додержання таких умов:*

*а) між Україною та іноземною юрисдикцією **місцезнаходження (реєстрації) контрольованої іноземної компанії** є чинний договір про уникнення подвійного оподаткування або про обмін податковою інформацією та*

б) виконується будь-яка з таких умов:

- КІК фактично сплачує податок на прибуток за ефективною ставкою, що є не меншою за базову (основну) ставку податку на прибуток підприємств в Україні, визначену п. 136.1 ст. 136 ПКУ, або є меншою за таку ставку не більше ніж на п'ять відсоткових пунктів, або

- частка пасивних доходів КІК становить не більше 50% загальної суми доходів КІК із всіх джерел.»

Отже, поточні положення ПКУ використовують в якості критерія звільнення від оподаткування контролера КІК наявність чинного договору про уникнення подвійного оподаткування або про обмін податковою інформацією між Україною та країною реєстрації КІК, при цьому не оцінюючи той факт, чи є КІК податковим резидентом такої країни чи ні.

1.2. Виявлення агресивних транскордонних структур з залученням FTE

Розглянемо модель агресивного податкового структурування міжнародної групи компаній з залученням FTE.

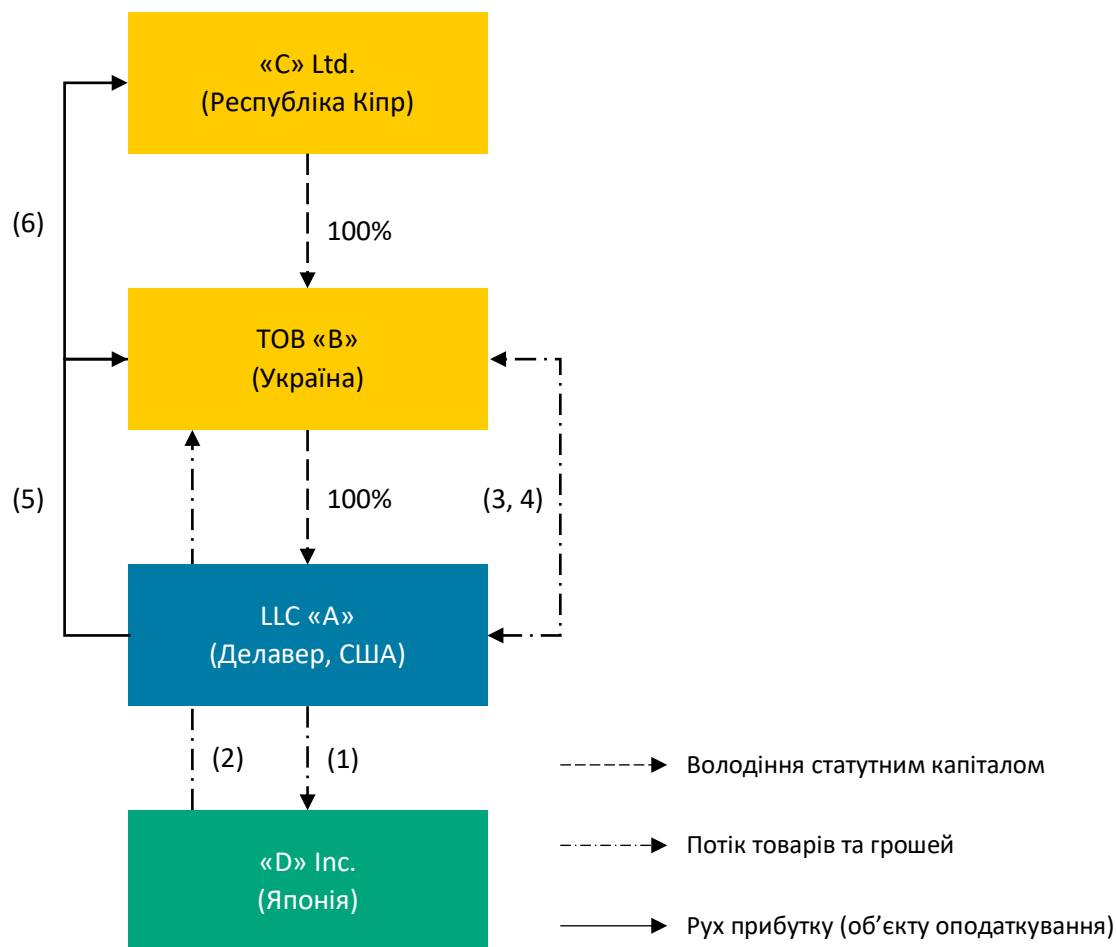

Рис. 1. Модель агресивного податкового структурування міжнародної групи компаній з залученням ФТЕ

Джерело: розроблено автором

В межах розробленої моделі ТОВ «В» (юридична особа, що належним чином зареєстрована відповідно до законодавства України та є податковим резидентом України) володіє 100% корпоративних прав LLC «А» (юридична особа, що належним чином зареєстрована відповідно до законодавства штату Делавер, США та є ФТЕ для цілей оподаткування в США). В свою чергу, «С» Ltd. (юридична особа, що належним чином зареєстрована відповідно до законодавства Республіки Кіпр та є податковим резидентом Республіки Кіпр) володіє 100% корпоративних прав ТОВ «В».

В межах розробленої моделі пропонується розглянути наступний ланцюг створення вартості:

(1) LLC «А» здійснює замовлення товарів від «D» Inc. (податковий резидент Японії) на умовах ДАР Київ, складські приміщення ТОВ «В» (згідно Інкотермс-2010), за що сплачує грошові кошти на користь «D» Inc.

(2) «D» Inc. здійснює відвантаження товарів власного виробництва на умовах ДАР Київ, складські приміщення ТОВ «В» (згідно Інкотермс-2010).

(3) LLC «А» укладає дзеркальний контракт на поставку товару виробництва «D» Inc. з ТОВ «В» на умовах ДАР Київ, складські приміщення ТОВ «В» (згідно Інкотермс-2010).

(4) ТОВ «В» сплачує грошові кошти на користь LLC «А». Зазначені господарські операції з ТОВ «В» формують прибуток LLC «А».

(5) Оскільки LLC «А» є FTE в розумінні податкового законодавства США, прибуток LLC «А» вважається прибутком ТОВ «В». З точки зору українського податкового законодавства, дохід у ТОВ «В» виникне в момент, коли LLC «А» здійснить розподіл прибутку на користь ТОВ «В», що буде вважатись дивідендами отриманими ТОВ «В» з точки зору українського податкового законодавства.

(6) У подальшому, отримавши дохід від участі в капіталі та дивіденди (в розумінні українського податкового законодавства) від LLC «А», ТОВ «В» сформує прибуток, що може бути розподілений на користь «С» Ltd.

Розглянемо алгоритм оподаткування прибутку в межах ланцюгу руху об'єкту оподаткування, зазначеного в пунктах (5) та (6) запропонованої моделі агресивного податкового структурування міжнародної групи компаній з залученням FTE.

Оподаткування прибутку LLC «А»

№	Показник	Значення
1	Прибуток, дол. США	1 000 000
2	Податок на прибуток підприємств, дол. США	0
3	Прибуток, що може бути розподілений у вигляді дивідендів, дол. США	1 000 000
4	Ефективна ставка оподаткування	0%
5	Ставка корпоративного податку в США	Федеральний податок – 21% Податок штату Делавер – 8,7%

Джерело: розроблено автором

Оскільки LLC «А» є FTE, дана юридична особа не враховується для цілей оподаткування. Оподаткування здійснюється на рівні засновника (ТОВ «В»). Відповідно, для LLC «А» ефективна ставка оподаткування складає 0%, у той час як ставка корпоративного податку в США на федеральному рівні складає 21%. Додатково, прибуток корпорацій, що не є FTE оподатковується корпоративним податком штату.

В свою чергу, як було зазначено раніше, ПКУ не містить порядку обліку та оподаткування доходів отриманих через іноземні FTE. Відповідно, облік та оподаткування таких доходів буде здійснюватися за загальними правилами.

Згідно з п. 11 Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку (далі – «П(С)БО») 12 «Фінансові інвестиції» [22]:

«Фінансові інвестиції в асоційовані і дочірні підприємства та в спільну діяльність зі створенням юридичної особи (спільного підприємства) на дату балансу відображаються за вартістю, що визначена за методом участі в капіталі.»

Під методом участі в капіталі мається на увазі метод обліку інвестицій, згідно з яким балансова вартість інвестицій відповідно збільшується або

зменшується на суму збільшення або зменшення частки інвестора у власному капіталі об'єкта інвестування.

Згідно з положеннями Господарського кодексу України (далі – «ГКУ»), підприємство визнається дочірнім, у випадках існування простої чи вирішальної залежності від іншого підприємства. При цьому, згідно зі ст. 126 ГКУ, така залежність може проявлятися у вигляді економічної та/або **організаційної залежності у формі участі в статутному капіталі та/або управлінні** [23].

Оскільки ТОВ «В» володіє часткою у статутному капіталі LLC «А» в обсязі 100%, LLC «А» буде обліковуватись ТОВ «В» як фінансова інвестиція за методом участі в капіталі.

Таким чином, балансова вартість фінансових інвестицій збільшується (зменшується) на суму, що є часткою інвестора в чистому прибутку (збитку) об'єкта інвестування за звітний період, із включенням цієї суми до складу доходу (втрат) від участі в капіталі. Одночасно, балансова вартість фінансових інвестицій зменшується на суму визнаних дивідендів від об'єкта інвестування [22].

Оскільки, податкова система України та П(С)БО не містять специфічної класифікації доходів отриманих через іноземні FTE, виплати від FTE на користь юридичної особи резидента України слід розглядати саме як дивіденди в розумінні ПКУ, хоча з точки зору податкового законодавства країн, що дозволяють створення FTE, розподіл прибутку FTE не вважається розподілом дивідендами, оскільки прибуток FTE автоматично включається в об'єкт оподаткування засновника (засновників) FTE.

Важливо зазначити, що П(С)БО 15 «Дохід» не поширюється, зокрема, на доходи, пов'язані з дивідендами, які належать за результатами фінансових інвестицій та обліковуються методом участі в капіталі [24].

Відповідно, дивіденди, що підлягають отриманню за фінансовими інвестиціями, які обліковуються за методом участі в капіталі не будуть вважатись доходом.

Отже, прибуток LLC «А» буде включено в доходи від участі в капіталі ТОВ «В», при цьому, розподіл прибутку LLC «А» на користь ТОВ «В», з точки зору українського податкового законодавства, буде розглядатись як виплата дивідендів, але такі дивіденди не будуть включатись в склад фінансових доходів, а тільки зменшуватимуть балансову вартість інвестиції.

Таким чином, під час розрахунку бухгалтерського прибутку ТОВ «В» буде враховуватись дохід від участі в капіталі LLC «А», який відповідає обсягу прибутку LLC «А».

В даному випадку, одним з найбільш важливих аспектів, який продукує можливість здійснити подвійне неоподаткування є розрив між бухгалтерським та податковим прибутком.

Згідно зі ст. 140 ПКУ, фінансовий результат до оподаткування коригується на різниці, які виникають при здійсненні фінансових операцій. Відповідно до пп. 140.4.3 п. 140.4 ст. 140 ПКУ, фінансовий результат до оподаткування зменшується на суму нарахованих доходів від участі в капіталі нерезидентів (у тому числі контрольованих іноземних компаній), а згідно з пп. 140.5.3 п. 140.5 ст. 140 ПКУ – збільшується на суму втрат від інвестицій в асоційовані, дочірні та спільні підприємства, розрахованих за методом участі в капіталі [20].

Отже, ані доходи, ані витрати від участі в капіталі, ані дивіденди від об'єктів інвестуванні, що обліковуються за методом участі в капіталі не будуть враховуватись під час визначення фінансового результату до оподаткування ТОВ «В». Розглянемо випадок, у якому ТОВ «В» протягом звітного періоду не отримало жодних доходів окрім доходів від участі в капіталі LLC «А».

Таблиця 2

Оподаткування прибутку ТОВ «В» від участі в капіталі LLC «А»

№	Показник	Значення
1	Дохід від участі в капіталі, дол. США	1 000 000
2	Різниця на які коригується фінансовий результат до оподаткування згідно з пп. 140.4.3 п. 140.4 ст. 140 ПКУ, дол. США	1 000 000
3	База оподаткування податком на прибуток підприємств, дол. США	0
4	Податок на прибуток підприємств, дол. США	0
5	Ефективна ставка оподаткування	0%
6	Ставка податку на прибуток підприємств в Україні	18%

Джерело: розроблено автором

Розглянемо зміни у балансовій вартості фінансової інвестиції ТОВ «В» в LLC «А» протягом звітного періоду.

Таблиця 3

**Зміна балансової вартості фінансової інвестиції ТОВ «В» в LLC «А»
протягом звітного періоду**

№	Показник	Значення
1	Балансова вартість інвестиції ТОВ «В» в LLC «А» станом на початок звітного періоду, дол. США	1 000
2	Сума прибутку LLC «А», на яку підлягає збільшенню балансова вартість фінансової інвестиції ТОВ «В» в LLC «А» за результатами звітного періоду, дол. США	1 000 000
3	Сума дивідендів сплачених з боку LLC «А» на користь ТОВ «В», на яку підлягає зменшенню балансова вартість фінансової інвестиції в LLC «А» за результатами звітного періоду, дол. США	1 000 000
4	Балансова вартість інвестиції в LLC «А» станом на кінець звітного періоду, дол. США	1 000

Джерело: розроблено автором

Отже, доходи отримані ТОВ «В» через FTE (LLC «А») протягом звітного періоду не призвели до змін у структурі балансу ТОВ «В», а також не вплинули на обсяг оподаткованого прибутку, що дозволило знизити ефективну ставку оподаткування до 0%. При цьому, відповідно до ст. 26 Закону України «Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю», виплата дивідендів здійснюється за рахунок чистого прибутку товариства особам, які були учасниками товариства на день прийняття рішення про виплату дивідендів, пропорційно до розміру їхніх часток [25].

Отже, при прийнятті рішення про розподіл дивідендів, ТОВ «В» може виходити з загальної суми бухгалтерського, а не податкового прибутку. Відповідно, вся сума доходу від участі в капіталі може бути розподілена на користь кінцевого бенефіціарного власника ТОВ «В» – «С» Ltd.

Базова ставка податку на доходи нерезидентів з джерелом їх походження з України (податку на репатріацію) складає 15% [20]. Проте, ТОВ «В» може скористатись положеннями Конвенції між Урядом України і Урядом Республіки Кіпр про уникнення подвійного оподаткування та запобігання податковим ухиленням стосовно податків на доходи, для застосування пільгової ставки 5% [26].

Отже, загальне податкове навантаження в межах розробленої моделі агресивного податкового структурування міжнародної групи компаній з залученням FTE складе 5% податку на доходи нерезидентів з джерелом їх походження з України (податку на репатріацію), при одночасному ігноруванні федерального корпоративний податку в США, податку штату реєстрації LLC «А» та податку на прибуток юридичних осіб в Україні.

Також, до прибутку LLC «А» не можуть бути застосовані правила контролю за КІК, оскільки:

1. Між Україною та США (іноземною юрисдикцією місцезнаходження (реєстрації) LLC «А») є чинний договір про уникнення подвійного оподаткування

та

2. Частка пасивних доходів LLC «А» становить не більше 50% загальної суми доходів LLC «А» із всіх джерел.

1.3. Пропозиції щодо елімінації можливості агресивного податкового структурування з залученням FTE

З метою унеможливлення подвійного неоподаткування як це наведено у розробленій моделі агресивного податкового структурування міжнародної групи компаній з залученням FTE, необхідно переглянути концепцію контролю за КІК без статусу юридичної особи (в тому числі FTE) за ознакою території (юрисдикції) реєстрації на користь концепції, що ґрунтується на території (юрисдикції) податкової резидентності такої КІК (FTE).

Так, наприклад, згідно з Конвенцією між Урядом України та Урядом Сполучених Штатів Америки про уникнення подвійного оподаткування та попередження податкових ухилень стосовно податків на доходи та капітал:

«термін "Резидент Договірної Держави" означає будь-яку особу, яка відповідно до законодавства цієї Держави належить до оподаткування в ній на підставі свого місця проживання, місця перебування, громадянства, місця інкорпорації чи будь-якого іншого аналогічного критерію.»

Отже, для цілей Конвенції між Урядом України та Урядом Сполучених Штатів Америки про уникнення подвійного оподаткування та попередження податкових ухилень стосовно податків на доходи та капітал, FTE не буде вважатись податковим резидентом США, оскільки не підлягає оподаткуванню в США [27].

Відповідно, звільнення КІК (FTE) від оподаткування на підставі концепції податкової резидентності буде незастосовне.

Розглянемо альтернативний розрахунок податкових зобов'язань ТОВ «В» в умовах зміненої концепції контролю за КІК без статусу юридичної особи (в тому числі FTE), яка базується на статусі податкової резидентності такої КІК.

Таблиця 4

Оподаткування прибутку ТОВ «В» від участі в капіталі LLC «А»

№	Показник	Значення
1	Скоригований прибуток КІК, розрахований відповідно до положень ст. 39 ² ПКУ, що включається до об'єкту оподаткування ТОВ «В», дол. США	1 000 000
2	База оподаткування податком на прибуток підприємств, дол. США	1 000 000
3	Податок на прибуток підприємств, дол. США	180 000
4	Чистий прибуток доступний до розподілу у вигляді дивідендів на користь «С» Ltd., дол. США	820 000
5	Податок з доходів нерезидента за пільговою ставкою згідно положень ст. 10 Конвенції про уникнення подвійного оподаткування, дол. США	41 000
6	Ефективна ставка оподаткування	22,1%

Джерело: розроблено автором

Таким чином, відмова від концепції звільнення КІК від оподаткування (у випадку структурування з залученням FTE) за ознакою території (юрисдикції) реєстрації на користь концепції території (юрисдикції) податкової резидентності дозволить підвищити ефективну ставку оподаткування від 5% до 22,1%, унеможливить подвійне неоподаткування структур з залученням FTE та забезпечить суверенність податкових надходжень України.

Висновки. На підставі проведеного дослідження чинних норм податкового законодавства України виявлено, що податкова система України містить обмежений інструментарій щодо регулювання транскордонних операції між вітчизняними юридичними особами та іноземними ФТЕ.

Основними напрямками контролю в межах яких фігурують ФТЕ – є контроль за трансфертним ціноутворенням та контрольованими іноземними компаніями.

При цьому, ПКУ надає право звільнити активні прибутки КІК (в тому числі ФТЕ) від оподаткування в Україні у разі наявності чинної угоди про уникнення подвійного оподаткування між Україною та країною реєстрації КІК (в тому числі ФТЕ). Концепція заснована на ознаці території (юрисдикції) реєстрації КІК (в тому числі ФТЕ) дозволяє здійснювати агресивне податкове структурування міжнародних груп компаній з залученням ФТЕ.

В межах дослідження було побудовано модель агресивного податкового структурування міжнародної групи компаній з залученням ФТЕ з урахуванням концепції звільнення контролера КІК (ФТЕ) від оподаткування за ознакою території (юрисдикції) реєстрації такої КІК (ФТЕ). Грунтуючись на відсутності в податковій системі України окремого порядку обліку та оподаткування доходів отриманих через іноземні ФТЕ, в результаті дослідження було виявлено, що ефективна ставка оподаткування складе:

- 0% – у разі накопичення прибутків в Україні;
- 5% – у разі розподілення прибутків у вигляді дивідендів на користь засновника української юридичної особи – нерезидента (з країною податкової резидентності якого Україною укладено угоду про уникнення подвійного оподаткування).

Наявність можливостей для подвійного неоподаткування протирічить євроінтеграційним процесам у які залучена Україна, а також створює простір для виникнення BEPS.

З метою унеможливлення агресивного податкового структурування з залученням FTE запропоновано відмову від концепції звільнення КІК (в тому числі FTE) від оподаткування на підставі території (юрисдикції) реєстрації на користь концепції території (юрисдикції) податкової резидентності.

Зазначені зміни дозволять унеможливити подвійне неоподаткування прибутків структур з залученням FTE, забезпечать суверенність податкових надходжень України та збільшать ефективну ставку оподаткування:

- до 18% – у разі накопичення прибутків в Україні;
- до 22,1% – у разі розподілення прибутків у вигляді дивідендів на користь засновника української юридичної особи – нерезидента (з країною податкової резидентності якого Україною укладено угоду про уникнення подвійного оподаткування).

Отримані результати дослідження будуть використані для розробки комплексного механізму регулювання транскордонних операцій та моделей податкового структурування з залученням FTE як складова частина боротьби з BEPS.

Література

1. Bird R., Davis-Nozemack K. Tax Avoidance as a Sustainability Problem. *Journal of Business Ethics*. 2016. Т. 151, № 4. Р. 1009-1025. doi: <https://doi.org/10.1007/s10551-016-3162-2>.
2. Clausing K. A. The Effect of Profit Shifting on the Corporate Tax Base in the United States and Beyond. *National Tax Journal*. 2016. Т. 69, № 4. Р. 905-934. doi: <https://doi.org/10.17310/ntj.2016.4.09>.

3. Corporate Tax Rates around the World. 2022. URL: <https://taxfoundation.org/publications/corporate-tax-rates-around-the-world/> (дата звернення: 13.08.2023).
4. Büttner T., Thiemann M. Breaking Regime Stability? The Politicization of Expertise in the OECD/G20 Process on BEPS and the Potential Transformation of International Taxation. *Accounting, Economics, and Law: A Convivium*. 2017. Т. 7, № 1. doi: <https://doi.org/10.1515/acl-2016-0069>.
5. Bartelsman E. J., Beetsma R. M. W. J. Why pay more? Corporate tax avoidance through transfer pricing in OECD countries. *Journal of Public Economics*. 2003. Т. 87, № 9-10. P. 2225–2252. doi: [https://doi.org/10.1016/s0047-2727\(02\)00018-x](https://doi.org/10.1016/s0047-2727(02)00018-x).
6. Barrios S., Huizinga H., Laeven L., Nicodème G. International taxation and multinational firm location decisions. *Journal of Public Economics*. 2012. Т. 96, № 11-12. P. 946–958. doi: <https://doi.org/10.1016/j.jpubeco.2012.06.004>.
7. Clausing K. A. Multinational Firm Tax Avoidance and Tax Policy. *National Tax Journal*. 2009. Т. 62, № 4. P. 703–725. doi: <https://doi.org/10.17310/ntj.2009.4.06>.
8. Alexander A., De Vito A., Jacob M. Corporate tax reforms and tax-motivated profit shifting: evidence from the EU. *Accounting and Business Research*. 2020. Т. 50, № 4. P. 309–341. doi: <https://doi.org/10.1080/00014788.2020.1712649>.
9. Wilde J. H., Wilson R. J. Perspectives on Corporate Tax Planning: Observations from the Past Decade. *Journal of the American Taxation Association*. 2018. Т. 40, № 2. P. 63–81. doi: <https://doi.org/10.2308/atax-51993>.
10. Jones C., Temouri Y., Cobham A. Tax haven networks and the role of the Big 4 accountancy firms. *Journal of World Business*. 2018. Т. 53, № 2. P. 177–193. doi: <https://doi.org/10.1016/j.jwb.2017.10.004>.

11. Cooper M., Nguyen Q. T. K. Multinational enterprises and corporate tax planning: A review of literature and suggestions for a future research agenda. *International Business Review*. 2020. T. 29, № 3. P. 101692. doi: <https://doi.org/10.1016/j.ibusrev.2020.101692>.
12. Riedel N. Quantifying International Tax Avoidance: A Review of the Academic Literature. *Review of Economics*. 2018. T. 69, № 2. P. 169–181. doi: <https://doi.org/10.1515/roe-2018-0004>.
13. Jacob M. Real Effects of Corporate Taxation: A Review. *European Accounting Review*. 2021. C. 1–28. doi: <https://doi.org/10.1080/09638180.2021.1934055>.
14. Elemes A., Blaylock B., Spence C. Tax-motivated profit shifting in big 4 networks: Evidence from Europe. *Accounting, Organizations and Society*. 2021. P. 101267. doi: <https://doi.org/10.1016/j.aos.2021.101267>.
15. Sebele-Mpofu F., Mashiri E., Schwartz S. C. An exposition of transfer pricing motives, strategies and their implementation in tax avoidance by MNEs in developing countries. *Cogent Business & Management*. 2021. T. 8, № 1. P. 1944007. doi: <https://doi.org/10.1080/23311975.2021.1944007>.
16. Nebus J. Will tax reforms alone solve the tax avoidance and tax haven problems? *Journal of International Business Policy*. 2019. T. 2, № 3. P. 258–271. doi: <https://doi.org/10.1057/s42214-019-00027-8>.
17. Temouri Y., Ahmed A., Pereira V., Jones C. The Relationship Between Corporate Governance and Tax Havens: A Critical Review and Future Research Directions. *Annals of Corporate Governance*. 2020. T. 5, № 3. P. 148–207. doi: <https://doi.org/10.1561/109.00000022>.
18. Stiglingh M., Smit A.-R., Smit A. The relationship between tax transparency and tax avoidance. *South African Journal of Accounting Research*. 2020. P. 1–21. doi: <https://doi.org/10.1080/10291954.2020.1738072>

19. Amendolagine V., De Pascale G., Faccilongo N. International capital mobility and corporate tax revenues: How do controlled foreign company rules and innovation shape this relationship? *Economic Modelling*. 2021. Т. 101. Р. 105543. doi: <https://doi.org/10.1016/j.econmod.2021.105543>.
20. Податковий кодекс України : Кодекс України від 02.12.2010 р. № 2755-VI. Дата оновлення: 01.08.2023 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text> (дата звернення: 13.08.2023).
21. Про затвердження переліку організаційно-правових форм нерезидентів, які не сплачують податок на прибуток (корпоративний податок), у тому числі податок з доходів, отриманих за межами держави реєстрації таких нерезидентів, та/або не є податковими резидентами держави, в якій вони зареєстровані як юридичні особи : Постанова Кабінету Міністрів України від 04.07.2017 р. № 480. Дата оновлення: 01.01.2020 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/480-2017-п#Text> (дата звернення: 13.08.2023).
22. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 12 «Фінансові інвестиції» : Наказ Міністерства фінансів України від 26.04.2000 р. № 91. Дата оновлення: 03.11.2020 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0284-00> (дата звернення: 13.08.2023).
23. Господарський кодекс України : Кодекс України від 16.01.2003 р. № 436-IV. Дата оновлення: 31.03.2023 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text> (дата звернення: 13.08.2023).
24. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку : Наказ Міністерства фінансів України від 29.11.1999 р. № 290. Дата

- оновлення: 03.11.2020 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0860-99> (дата звернення: 13.08.2023).
25. Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю : Закон України від 06.02.2018 р. № 2275-VIII. Дата оновлення: 01.01.2023 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2275-19#Text> (дата звернення: 13.08.2023).
26. Конвенція між Урядом України і Урядом Республіки Кіпр про уникнення подвійного оподаткування та запобігання податковим ухиленням стосовно податків на доходи зі змінами внесеними протоколом : Конвенція Республіка Кіпр від 08.11.2012 р. Дата оновлення: 11.12.2015 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/196_016#Text (дата звернення: 13.08.2023).
27. Конвенція між Урядом України та Урядом Сполучених Штатів Америки про уникнення подвійного оподаткування та попередження податкових ухилень стосовно податків на доходи та капітал : Конвенція Сполучені Штати Америки від 29.09.1999 р. Дата оновлення: 29.09.1999 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/840_576 (дата звернення: 13.08.2023).

References

1. Bird, R., & Davis-Nozemack, K. (2016). Tax Avoidance as a Sustainability Problem. *Journal of Business Ethics*, 151(4), 1009–1025. doi: <https://doi.org/10.1007/s10551-016-3162-2>.
2. Clausing, K. A. (2016). The Effect of Profit Shifting on the Corporate Tax Base in the United States and Beyond. *National Tax Journal*, 69(4), 905–934. doi: <https://doi.org/10.17310/ntj.2016.4.09>.

3. Corporate Tax Rates Around the World, 2022. Tax Foundation. URL: <https://taxfoundation.org/publications/corporate-tax-rates-around-the-world/> (date of access: 13.08.2023).
4. Büttner, T., & Thiemann, M. (2017). Breaking Regime Stability? The Politicization of Expertise in the OECD/G20 Process on BEPS and the Potential Transformation of International Taxation. *Accounting, Economics, and Law: A Convivium*, 7(1). doi: <https://doi.org/10.1515/acl-2016-0069>.
5. Bartelsman, E. J., & Beetsma, R. M. W. J. (2003). Why pay more? Corporate tax avoidance through transfer pricing in OECD countries. *Journal of Public Economics*, 87(9-10), 2225–2252. doi: [https://doi.org/10.1016/s0047-2727\(02\)00018-x](https://doi.org/10.1016/s0047-2727(02)00018-x).
6. Barrios, S., Huizinga, H., Laeven, L., & Nicodème, G. (2012). International taxation and multinational firm location decisions. *Journal of Public Economics*, 96(11-12), 946–958. doi: <https://doi.org/10.1016/j.jpubeco.2012.06.004>.
7. Clausing, K. A. (2009). Multinational Firm Tax Avoidance and Tax Policy. *National Tax Journal*, 62(4), 703–725. doi: <https://doi.org/10.17310/ntj.2009.4.06>.
8. Alexander, A., De Vito, A., & Jacob, M. (2020). Corporate tax reforms and tax-motivated profit shifting: evidence from the EU. *Accounting and Business Research*, 50(4), 309–341. doi: <https://doi.org/10.1080/00014788.2020.1712649>.
9. Wilde, J. H., & Wilson, R. J. (2018). Perspectives on Corporate Tax Planning: Observations from the Past Decade. *Journal of the American Taxation Association*, 40(2), 63–81. doi: <https://doi.org/10.2308/atax-51993>.

10. Jones, C., Temouri, Y., & Cobham, A. (2018). Tax haven networks and the role of the Big 4 accountancy firms. *Journal of World Business*, 53(2), 177–193. doi: <https://doi.org/10.1016/j.jwb.2017.10.004>.
11. Cooper, M., & Nguyen, Q. T. K. (2020). Multinational enterprises and corporate tax planning: A review of literature and suggestions for a future research agenda. *International Business Review*, 29(3), 101692. doi: <https://doi.org/10.1016/j.ibusrev.2020.101692>.
12. Riedel, N. (2018). Quantifying International Tax Avoidance: A Review of the Academic Literature. *Review of Economics*, 69(2), 169–181. doi: <https://doi.org/10.1515/roe-2018-0004>.
13. Jacob, M. (2021). Real Effects of Corporate Taxation: A Review. *European Accounting Review*, 1–28. doi: <https://doi.org/10.1080/09638180.2021.1934055>.
14. Elemes, A., Blaylock, B., & Spence, C. (2021). Tax-motivated profit shifting in big 4 networks: Evidence from Europe. *Accounting, Organizations and Society*, 101267. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.aos.2021.101267>.
15. Sebele-Mpofu, F., Mashiri, E., & Schwartz, S. C. (2021). An exposition of transfer pricing motives, strategies and their implementation in tax avoidance by MNEs in developing countries. *Cogent Business & Management*, 8(1), 1944007. doi: <https://doi.org/10.1080/23311975.2021.1944007>.
16. Nebus, J. (2019). Will tax reforms alone solve the tax avoidance and tax haven problems? *Journal of International Business Policy*, 2(3), 258–271. doi: <https://doi.org/10.1057/s42214-019-00027-8>.
17. Temouri, Y., Ahmed, A., Pereira, V., & Jones, C. (2020). The Relationship Between Corporate Governance and Tax Havens: A Critical Review and Future Research Directions. *Annals of Corporate Governance*, 5(3), 148–207. doi: <https://doi.org/10.1561/109.00000022>.

18. Stiglingh, M., Smit, A.-R., & Smit, A. (2020b). The relationship between tax transparency and tax avoidance. *South African Journal of Accounting Research*, 1–21. doi: <https://doi.org/10.1080/10291954.2020.1738072>.
19. Amendolagine, V., De Pascale, G., & Faccilongo, N. (2021). International capital mobility and corporate tax revenues: How do controlled foreign company rules and innovation shape this relationship? *Economic Modelling*, 101, 105543. doi: <https://doi.org/10.1016/j.econmod.2021.105543>.
20. Tax Code of Ukraine, Code of Ukraine No. 2755-VI as of 01.08.2023 (Ukraine). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text> (date of access: 13.08.2023).
21. On approval of the list of organizational and legal forms of non-residents who do not pay income tax (corporate tax), including tax on income received outside the state of registration of such non-residents, and/or are not tax residents of the state in which they are registered as legal entities, Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine No. 480 as of 01.01.2020 (Ukraine). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/480-2017-п#Text> (date of access: 13.08.2023).
22. On the approval of the National Regulation (standard) of accounting 12 «Financial Investments», Order of the Ministry of Finance of Ukraine No. 91 as of 03.11.2020 (Ukraine). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0284-00#Text> (date of access: 13.08.2023).
23. Economic Code of Ukraine, Code of Ukraine No. 436-IV as of 31.03.2023 (Ukraine). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text> (date of access: 13.08.2023).
24. On the approval of the National Regulation (standard) of accounting, Order of the Ministry of Finance of Ukraine No. 290 as of 03.11.2020 (Ukraine).

- <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0860-99#Text> (date of access: 13.08.2023).
25. On limited and additional liability companies, Law of Ukraine No. 2275-VIII as of 01.01.2023 (2023) (Ukraine). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2275-19#Text> (date of access: 13.08.2023).
26. Convention between the Government of Ukraine and the Government of the Republic of Cyprus on the avoidance of double taxation and prevention of tax evasion with respect to taxes on income as amended by the protocol, Republic of Cyprus Convention as of 11.12.2015. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/196_016#Text (date of access: 13.08.2023).
27. Convention between the Government of the United States of America and the Government of Ukraine for the avoidance of double taxation and the prevention of fiscal evasion with respect to taxes on income and capital, United States of America as of 29.09.1999. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/840_576 (date of access: 13.08.2023).